

חלבות שבת סימן רחצ רצט

(פרוש, פלי שנותן בו הגר שלא תבנה) *או בתוך אספקלריא: רואה את השלכת (לח) ואינו משתמש לאורה, משתמש לאורה (לט) ואינו רואה את השלכת, אין מקבצין עליה, עד שיהא רואה את השלכת ומשתמש (טו) [טו] לאורה:

רצט שלא לאכל ולא לעשות שום מלאכה קדם שיעביל, ובו י' סעיפים:

א אסור לאכל שום דבר או אפלו לשנות זון או שאר משקין, חוץ ממזים, (ב) (א) *משתחשף עד

באר היטב

אינו מקבץ, אבל שאר תבנית אומר, מ"א: (טו) לאורה, ואספקלריא י"ל זכויות מקרי שפיר רואה השלכת ומשתמש לאורה, עמ"א. פתח מ"ט: ראייתו מקבצין עליו גרות במקום אפל, דע"ז זכה שאלו למלכות. (ב) משתחשף. אפלו בספק חשכה, מ"א ופ"ח, וט"ז פתח: דשרי להתחיל הסעודה בספק חשכה, אבל בודאי חשכה יש למחות בידו, ע"ש. ואם התפלל ערבית מבני אסור לאכל עד שיעביל, מ"א:

משנה ברורה

שקויה שמונה בתוך חיקו, שאינו רואה השלכת ולא נשתמש לאורה, וכן פוסק בי האי גונא, וסדר מוסף 'אספקלריא', דאף-על-פי שהוא רואה את האור דרך האספקלריא, מכל מקום לא מקרי זה ראייה ממש לענין ברית 'בזאת מאורי האש', דכענין שיהיה האור מגלה. וסגנון אברתם ושארי אמירות פתחו, דדוקא בפנים שהיא של ברזל, אף שיש בה נקבים אין רואה השלכת להדיא. אבל באספקלריא של זכוכית מקרי רואה השלכת, ונכול לברר עליה כשהיא בסמוך לו שיוכל להשתמש לאורה. וענין בבאר היטב שהבאנו בדפוס פוסקים סוברים כדעת השלחן ערוך, ועל-פי אין בראייה להתחיל להקל בזה: (לח) ואינו משתמש לאורה. כגון שצומד מרחוק ולא יוכל להפיר בין מטבע למטבע: (לט) ואינו רואה וכו'. כגון שצומד מן העד:

א (א) משתחשף. ואפלו (ב) בספק חשכה. וענין לעיל בסימן רסא במשנה ברורה, דנקטין לספק חשכה ספק משתחשף חשכה, לענין תולדות הגרות וכל מלאכה; ומכל מקום נראה לי דלענין אכילת סעודה שלישית, (ג) אם לא אכל מקדם, בודאי צריך לאכל אפלו אחר שקיעה, (א) ואפלו לשאר אכילה אם הוא מאד לאכל ולשתות, בס"פ אין להתמיר (ז) עד חצי שעה שקדם זאת הכוללים, פתח סגנון אברתם, דמה שכתב המחבר 'משתחשף', מרי כשלא התפלל ערבית, אבל אם התפלל ערבית, אפלו אם התפלל מבעוד יום [דגש אפן שפתח, וכבסימן רצג],

שערי תשובה

בזאת מ"א נכול לתור ולברך להוציא ב"ב, דאפלו ר"א דפליג בבשמים שצמרו לתנאית תפיש, אבל בזה מצוה מורה, ע"ש: (טו) לאורה, עמ"א. וענין גמ"ב: סימן כא מ"ש על דברי המג"א פנה:

וכתב צדה לדרך: יש לכל אדם במו"ש לסדליק נר זכה יותר משאר לילות החל: דשרי להתחיל הסעודה בספק חשכה, אבל בודאי חשכה יש למחות בידו, ע"ש.

באר הגולה

זה אצל זה, ענין שם בפסחים נ"ד, מאי הו' אם התחלה לשם כבוד תלמוד, כיון שעתה צומד האור דל תאירי. ומכל מקום למעשה צריך עיון, וטוב שכתבנו ונחזיר ונלכזה: *או בתוך אספקלריא וכו'. אספקלריא מקרי דבר המזהיר שאור השלכת נראה מתוכה, ואפלו הכי אין מקבצין, וכמבאר דעתו בבית יוסף, דתמה על הרשב"א שמקל בעצמית כשרואה השלכת מתוכה, דהוא נגד תירושיה דמחמיר באספקלריא שהוא עצמית. והנה סגנון אברתם העתיק דברי הרשב"א דסבירא לה דעצמית דומה כאלו רואה השלכת, ודברי תירושיה דמחמיר באספקלריא מפרש דמלי מלי קמני [ענין במחנה ש], והעתיקו הסתורנים, הנה האלה נבה ודרך-החיים וכו'. אדם, את דברי סגנון אברתם, אבל לעניית דעתי יש לענין פנה טובא לדינא, ואעתיק בזה לשון הסתורנים: היתה לו נר שמונה בחיקו או בפנים, או שראה שלכת ולא נשתמש לאורה או נשתמש לאורה ולא ראה שלכת, אינו מברך עד שיראה שלכת ויחשמש לאורה, וסגנון חסידים הוסיף לאחר מכת 'פנים' או בתוך אספקלריא, והנה המענין בלשון תירושיה נראה דרמק גדול הוא שמקל בזה הוא משום דספק דפסח על ראיותיו כדחישו לברכות בהדיא דסבירא לה להחמיר באספקלריא אפלו נשתמש לאורה, וכדעת הבית יוסף ולא כהרשב"א, וכן בדרך-ימשה האריך העתיק דברי הבית יוסף לאסור משום דכן הוא בירושלמי, וגם בשיטה מקבצת לברכות מצאתי שכתב דמחמירא דמחמיר דלא כהרשב"א שמקל בעצמית. אף יש לומר, דעסם הרשב"א שמקל בזה הוא משום דספק דפסח על ראיותיו כדחישו לברכות שהקשה, דאין לפרש דפנים הנו עצמית [וכפריש רש"י] שפיראית השלכת מתוכה, דזה מקרי ראייה ממש, וכמו שפי' ערוך בזה עמוד ב דאמר שם דאסור לקרות קריאת שמע כנגד ערוך בעצמית, משום דערוך בראיה מלי דמקרא וסא מתחנא, הרי דזה מקרי ראייה, ואס"פ בענינו בס"פ מקרי רואה השלכת. ועוד מוכיח שם, דמאי הקשה הגמרא: היכי משתתת לה

דנשתמש לאורה ואין רואה השלכת, הא נכול לאומרי עליה פנים, ועל"פ סבירא לה דתבבלי פליג על תירושיה, ויבדוק השמים הסבירא מלשון הסתורנים אספקלריא שהובא בירושלמי, ומה דהזכיר פנים אינו עצמית, כי אם פנים של כדור העשויה בנקבים קטנים. אבל לעניית דעתי יש למרץ פרוש רש"י דאין קשיא מערוה לכאן, דבענינו לענין ברית 'בזאת מאורי האש' שתקנו ת"ל לברך על ברית האור, לא תקנו אלא כשהאור הוא גלוי בלי כסוי ולא סתום, וכעקר דריתו שהוא בגלוי, וזה נמוך בלשון הסתורנים שאמרה: היתה לו נר שמונה בחיקו או בפנים; וגם מה שהקשה הרשב"א קשיא שנה נגד פרוש רש"י אינו קשיא כלל, דהא סבירא לה או קמני, משמע דהסיפא אורי באפן אחר [וכפריש רש"י] ונפיש סבירא לה הוא פך, דמתחלה הזכיר 'שמונה בתוך חיקו', שאינה נראית כלל, וממילא בודאי לא נשתמש לאורה בס"פ, ואחר-כך הזכיר 'בתוך פנים', ונפיש רש"י שפיראית [והתירושיה] הוסיף אספקלריא, דלא נטעה בפנים דשל כדור דוקא], דאף דרואה השלכת דרך הזכויות וגם נשתמש לאורה, אפלו הכי אסור מפני שהאור אינו בגלוי, ואחר-כך הוסיף 'רואה השלכת ולא נשתמש לאורה', כגון דמקרא, ואחר-כך הוסיף 'נשתמש לאורה ולא ראה שלכת', כגון דמקרא כגון דרית, דאף שהאור במקומה הוא בגלוי, אפלו הכי כיון שהוא אינו רואה אותה אינו מקבץ, ומה דהזכיר בגמרא: נב והנה מקרי אורי אורי דלא, מרי שתי הסלולות פתוחין שם, וכן באידך. היצא מדברינו, כיון דאין לנו שום ראיה נגד פרוש רש"י שפנים הוא עצמית, וגם בראיותיהם שהובא בבית יוסף פסק דצריך להוציא האור מהזכויות קרב שכתבנו, וכן בדרך-ימשה האריך העתיק דברי הבית יוסף ודלא כהרשב"א, וכן בשלחן ערוך לא הגיה עליו כלום, משמע דסבירא לה כותה, וגם בשיטה מקבצת לברכות משמע דסבירא לה לאסור, וכן בבאר הגולה הניח דברי השלחן ערוך על מקומו וכתב מקורו מן תירושיה, וגם בתוספת-שכתב השמיט דברי סגנון אברתם כבאר, מה שאין דרכו פן בכל מקום, ועל"פ נראה דאין להקל בזה, ואף שאין לנו כח למחות בידו המקלין בזה, דיש להם על מי שיוסמכו, מכל מקום להתחיל בודאי נכון להחמיר בזה, שיהא בעת התבנה הזכויות מלמעלה³⁰, דלדעת האוסרין למעלה יש בזה חשש פרכה לבטלה; ומה שהזכיר שם בגמרא נ"ג: עצמית שותה דולקת והולכת למוציא-שבת מקבצין עליה, מרי גס"פ באפן זה שיוציאה מן הזכויות, דהסבירא משמענו שם נק דזה מקרי שבת מפלגה, וכמו שכתב בספר מנחת-שמואל. וענין לעיל בבאר הגולה כריש הסימן: * משתחשף. ענין במשנה ברורה שהוא אפלו בספק חשכה, פן פתח סגנון אברתם ופ"ח, וסגנון מרדכי האריך בזה והסיים גס"פ לדינא עמקם, ודלא כדעת רש"י שצמד להקל

שער הציון

(ב) סגנון אברתם ופ"ח וש"א, ודלא כט"ו. וענין בבאר הגולה: (ג) כיון שהוא דבר-מצוה נכול לסמך על שיטת הר"ה, וגם הרא"ש אפסר דסבור פן. ואפשר עוד, דאחי ספק צשה דכפון ודוקא ספק אסור דרובנן³¹, וגם מתעצמים שכתבנו בבאר הגולה, וגם העולם נוהגין להקל בזה: (ד) דנראה נכול לסמך בזה על דעת השלחן ערוך לעיל בסימן דרובנן לא התחיל זמן בירושלמי: (ז) ודאחר זה אסור

י. דאנכי אברך לה אלא אספקלריא וכו'. וסגנון אברתם ופ"ח וש"א, ודלא כט"ו. וענין בבאר הגולה: (ג) כיון שהוא דבר-מצוה נכול לסמך על שיטת הר"ה, וגם הרא"ש אפסר דסבור פן. ואפשר עוד, דאחי ספק צשה דכפון ודוקא ספק אסור דרובנן³¹, וגם מתעצמים שכתבנו בבאר הגולה, וגם העולם נוהגין להקל בזה: (ד) דנראה נכול לסמך בזה על דעת השלחן ערוך לעיל בסימן דרובנן לא התחיל זמן בירושלמי: (ז) ודאחר זה אסור

[ביה"ל ד"ה]

מכל מקום י
מלמעלה³⁰.

(30) ולענין

השלחן (ס)

בשעת הב

אויערברך (חוט שני

האדם, אי

את הנר ע

ולענין בר

שמעיקר

החלון יכ

שטוב יותר

שטוב יותר

שטוב יותר

שטוב יותר

שטוב יותר

שטוב יותר

שטוב יותר

שטוב יותר

שטוב יותר

שטוב יותר

שטוב יותר

שטוב יותר

שטוב יותר

שטוב יותר

שטוב יותר

שטוב יותר

שטוב יותר

שטוב יותר

שטוב יותר

שטוב יותר

שטוב יותר

שטוב יותר

שטוב יותר

שטוב יותר

שטוב יותר

שטוב יותר

שטוב יותר

שטוב יותר

שטוב יותר

שטוב יותר

שטוב יותר

שטוב יותר

שטוב יותר

שטוב יותר

שטוב יותר

שטוב יותר

שטוב יותר

שטוב יותר

שטוב יותר

שטוב יותר

שטוב יותר

שטוב יותר

שטוב יותר

שטוב יותר

שטוב יותר

שטוב יותר

שטוב יותר

שטוב יותר

שטוב יותר

שטוב יותר

שטוב יותר

שטוב יותר

שטוב יותר